

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Projekt „Tehnoloogiaõpetuse õpetajate täienduskoolitus“

80 aastat töö- ja tehnoloogiaõpetuse eestikeelset õppekirjandust

Loenguteesid

- Õppeprotsessiga kaasneb teabe vahetamine õppija ja õpetaja vahel e kommunikatsioon. See võib toimuda suulise kõne kaudu või siis visualiseeritult kirjaliku teksti, joonise, pildi, filmi vms vahendusel. Küllalt sageli kombineeritakse suulist või kirjalikku esitust visuaalselt jälgitavate õppevahendite – tabelite, slaidide, lüümikute või esemeliste objektide demonstreerimisega.
- Suulisel ja kirjalikul kommunikatsioonil on teatud eripära. Suulisel esitusel on võimalik lisaks teabe sisule edastada ka emotsioone, sest oma osa mängivad ka žestid, miimika ja sobivalt valitud hääletoon. Kirjaliku teksti peamisteks väärtusteks on aga autentsus ja korduvkasutus.
- Kirjaliku teabe usaldusvääruse ja korratavuse tõttu on kõikjal maailmas juba koolihariduse algaegadest peale koostatud kirjalikke materjale, mida tänaste arusaamade kohaselt võib nimetada õppekirjanduseks. Kaasajal publitseeritakse järgmisi õppekirjanduse liike:
 - 1) õpilastele suunatud väljaanded – õpikud, ülesannete kogud, töövihikud;
 - 2) õpetaja jaoks mõeldud trükised – meetodilised käsiraamatud, aine sisu hõlmavad teaduslikud ja populaarteaduslikud publikatsioonid;
 - 3) universaalsed allikad – entsüklopeediad, albumid, sõnastikud, registrid.
- Kuigi tööõpetus on õppeaine, mille oluliseks eesmärgiks õpilaste manuaalsete võimete areng, kaasneb sellega aktiivne mõttetegevus ja tehnoloogiliste teadmiste omandamine. Seetõttu on õppekirjandusel tööõpetuses teiste õppeainetega samaväärne ja mõnes osas isegi suurem roll. Seetõttu on kõikides riikides, kus tööõpetus üldhariduse õppekavva kuulub, alati tegeldud ka õppekirjanduse koostamise ja väljaandmisega.
- Ka Eesti Vabariigis hakati juba enne II maailmasõda tegelema eestikeelse õppematerjalidega tööõpetuse tarbeks. Esimesteks trükisteks olid tööjooniste kogumikud, mis sisaldasid ka elementaarset tehnoloogilist teavet. Neid kogumikke, mille autoriks Th. Ussisoo ilmus kokku 7. Lisaks neile jõuti enne sõda välja anda ka 3 meetodilist käsiraamatut.
- Peale sõja lõppu tööõpetuse õppekirjanduse väljaandmine ajutiselt soikus, kuna 50-nendate aastate esimesel poolel lülitati see aine üldkooli õppekavvast välja. Seda aktiivsem tegevus algas kümnendi lõpul. Esimesteks trükisteks said puidutöö ja metallitöö jooniste album (1959). 60-nendad aastad tõid mitu olulist trükist, millest tähtsaimatena

võiks nimetada esimesi tööõpetuse õpikuid, mille autoriteks August Kõrbe ja Elmar Meiorg. Kuni aastani 1975 ilmus ühtekokku 19 tööõpetusega seotud väljaannet, mille hulgas ka Arseni Möldereri raamat "Puit vormis, vorm puidus" (1968).

- 1976.–1990. kaldus raskuspunkt õpetajatele mõeldud metoodiliste materjalide kasuks, mis ilmusid Vabariikliku Õpetajate Täiendusinstituudi logoga. Ühtaegu ilmusid õpikute kordustrukid, aga ka album "Laste loomerõõm" ja E. Rihvki "Puitehistöö koolis" (1978).
- Peale taasiseseisvumist on ilmunud teine komplekt õpikuid, kus õppematerjal on liigendatud klasside kaupa. Lisaks neile tehti katse hakata välja andma eestikeelset perioodilist tööjooniste kogumikku "Armek". Uuel sajandil ilmusid esimesed kolmanda põlvkonna puidu ja metallitöö õpikud, mille teksti vahele on lõimitud probleemküsimused ja -ülesanded ja lisatud ka valik tööjooniseid koos tööjuhenditega. Iga hetk on ilmumas õpik, mis peaks avardama õpilaste tehnoloogilist ja üldtehnilist maailmapilti ning virgutama neid aktiivsemalt tegelema tehnikaloominguga.
- Ühtekokku on Eestis vaadeldud perioodil ilmunud ligikaudu 60 erinevat trükist, sh. 15 õpikut, 25 otseselt õpetajale suunatud ja 20 universaalset teavikut.

Endel Rihvk,
27.10.2011